

KONZORCIJ ZA CERTIFIKACIJU
PROCEDURA ZA ISPITIVANJE VOZILA ZA PROVOĐENJE ISPITIVANJA I OBUKE U AUTOŠKOLAMA

1. PREDMET I PODRUČJE PRIMJENE

Ovom procedurom definiraju se uvjeti i postupak ispitivanja vozila kojima se provodi ispitivanje i obuka kandidata u autoškolama. Odnosi se na vozila M, N i L kategorije.

2. ZAKONSKI OKVIRI

Za primjenu ove procedure koriste se slijedeći Zakoni i Pravilnici

- Zakon o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini («Službeni glasnik BiH», br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10);
- Pravilnik o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na putevima («Službeni glasnik BiH», br. 23/07 i 54/07);
- Pravilnik o registriranju vozila («Službeni glasnik BiH», br. 69/09);
- Pravilnik o certificiranju vozila i uvjetima koje organizacije za certificiranje vozila moraju ispuniti («Službeni glasnik BiH», br. 41/08);
- Bosanskohercegovački standard BAS ISO 3779 (Cestovna vozila – Identifikacioni broj vozila (VIN) – Sadržaj i struktura);
- Pravila struke.

3. POTREBNA DOKUMENTACIJA

Dokumentacija koju je podnosilac zahtjeva za ispitivanjem dužan priložiti je slijedeća:

- osobni dokument podnosioca zahtjeva (osobna karta, putovnica ...)
- dokaz o vlasništvu vozila (prometna dozvola, račun, jedinstvena carinska deklaracija itd.);
- dokaz o vlasništvu nad ugrađenim dijelovima *;
- kopiju potvrde o certificiranju vozila, ako je vozilo već ranije pristupilo nekoj vrsti ispitivanja;
- elaborat koji opisuje izradu uređaja komandi / ugradnju komandi u vozilo **

* za nove dijelove se prilaže račun i po potrebi jedinstvena carinska deklaracija ako su dijelovi uvezeni;

za za rabljene dijelove prilaže se račun ili kupoprodajni ugovor te jedinstvena carinska deklaracija ako su dijelovi uvezeni i identifikacijski dokumenti dijelova - saobraćajna dozvola vozila iz kojeg su dijelovi izgrađeni.

** elaborat o izradi komandi i elaborat o njihovoj ugradnji u vozilo može i ne mora biti jedinstveni dokumenat (proizvođač i ugraditelj ne moraju biti isti). Elaborat koji podnosilac

KONZORCIJ ZA CERTIFIKACIJU
PROCEDURA ZA ISPITIVANJE VOZILA ZA PROVOĐENJE ISPITIVANJA I OBUKE U AUTOŠKOLAMA

zahtjeva prilaže prilikom pristupanja ispitivanju sa vozilom treba biti izrađen u dva primjerka i sadržavati elemente propisane u PROCEDURI ZA ISPITIVANJE VOZILA SA UGRAĐENIM SISTEMOM DVOJNIH/POMOĆNIH KOMANDA (I-PR-010).

Elaborati će biti uvaženi kao dio tehničke dokumentacije samo u slučajevima ako su potpisani i ovjereni od strane koja svojom stručnom spremom ili nekom drugom vrstom ovlasti može dokazati da je educirana ili ovlaštena za iradu takove vrste dokumentacije.

4. POTREBNA OPREMA I UVJETI ZA PREGLED VOZILA

Ispitno mjesto mora imati slijedeću opremu, prostor i literaturu, bez izuzetka:

- priručni mehaničarski alat;
- mjernu traku minimalne dužine 10 m;
- mjernu traku dužine 2 m;
- pomično mjerilo;
- pokretnu svjetiljku maksimalnog napona 24 V;
- džepnu svjetiljku;
- digitalni fotoaparati;
- literaturu sa podacima o pogonskim agregatima vozila koja mora sadržavati oznake (kodove) pogonskih agregata i pripadajuće im tehničke karakteristike;
- literaturu sa podacima o tipovima, varijantama i verzijama vozila sa pripadajućim im tehničkim karakteristikama;
- informatičku i tehničku podršku za vođenje evidencije o pregledanim vozilima.

5. OSNOVNE TEHNIČKE I OPISNE ZNAČAJKE VOZILA

I. VOZILA

Osposobljavanje i polaganje ispita iz upravljanja motornim vozilom obavlja se vozilom koje ispunjava propisane tehničke uvjete i standarde, u pogledu dimenzija, mase, osovinskog opterećenja, uređaja i opreme kako slijedi:

- kategorija A, motocikl s bočnom prikolicom ili bez nje, čija zapremina motora premašuje 125 cm³, a snaga premašuje 11 KW.

Motocikl koji spada u kategorije A sa dva točka bez prikolice i radnom zapreminom motora većom od 125 cm³ i snage motora veće od 11 KW i najviše do 25 KW, koji je sposoban da razvije brzinu od najmanje 100 km/h.

- kategorija B, motorna vozila, osim vozila kategorije A, čija najveća dozvoljena masa nije veća od 3.500 kg i koja nemaju više od osam sjedišta, ne računajući sjedište za vozača.

KONZORCIJ ZA CERTIFIKACIJU
PROCEDURA ZA ISPITIVANJE VOZILA ZA PROVOĐENJE ISPITIVANJA I OBUKE U AUTOŠKOLAMA

Putnički automobil koji spada u kategoriju B sa četvera, odnosno petera vrata i zvučnim signalima na duplim komandama koji može razviti brzinu od najmanje 100 km/h.

Za potrebe obuke i polaganja ispita za B kategoriju vozilo ne smije biti starije od 12 godina.

Za potrebe obuke i polaganja ispita za C1 kategoriju vozilo ne smije biti starije od 18 godina.

- kategorija BE, skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u kategoriju B, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu od 750 kg, i motorno vozilo B kategorije s prikolicom čija je najveća dozvoljena masa veća od 750 kg, koja nije veća od mase vučnog vozila bez tereta, a ukupna dozvoljena masa vučnog i priključnog vozila nije veća od 3.500 kg.

Skup vozila sačinjen od putničkog automobila B kategorije i prikolice koja ima najveću dozvoljenu masu od najmanje 1000 kg, koja je opremljena adekvatnim sistemom za kočenje. Skup vozila treba biti sposoban da razvije brzinu vožnje od najmanje 80 km/h.

- kategorija C, motorna vozila za prijevoz tereta čija je najveća dozvoljena masa veća od 7.500 kg.

- kategorija CE, skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u kategoriju C, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg.

Skup vozila sačinjen od vučnog vozila C kategorije i priključnog vozila čija je nosivost minimum 3.000 kg.

- kategorija D, motorna vozila za prijevoz lica, koja osim sjedišta za vozača imaju više od osam sjedišta.

Autobus koji spada u kategoriju D dužine najmanje 10 metara, širine najmanje 2,40 m, ili autobus sa 35 sjedišta i sposoban da razvije brzinu vožnje od najmanje 80 km/h i mora biti opremljen opremom za automatsku registraciju podataka (tahograf).

- kategorija DE, skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u kategoriju D, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg, i priključno vozilo se ne koristi za prijevoz lica.

Skup vozila sačinjen od vučnog vozila D kategorije i prikolice sa najvećom dozvoljenom masom od najmanje 1.250 kg, širine najmanje 2,40 m i sposoban da razvije brzinu vožnje od najmanje 80 km/h. Prostor za smještaj tereta u prikolici mora biti zatvoren i najmanje 2 m širok i 2 m visok.

- potkategorija A1, laki motocikl čija zapremina motora ne premašuje 125 cm³, a snaga ne prelazi 11 KW.

Laki motocikl koji spada u potkategoriju A1 sa dva točka bez prikolice sa radnom zapreminom motora od najmanje 80 cm³ i snage motora do 11 KW te brzinom od najmanje 80 km/h.

- potkategorija B1, tricikl i četvorocikl na motorni pogon.

KONZORCIJ ZA CERTIFIKACIJU
PROCEDURA ZA ISPITIVANJE VOZILA ZA PROVOĐENJE ISPITIVANJA I OBUKE U AUTOŠKOLAMA

- potkategorija C1, motorna vozila za prijevoz tereta čija je najveća dozvoljena masa veća od 3.500 kg, a manja od 7.500 kg.

Teretno vozilo koje spada u potkategoriju C1 najveće dozvoljene mase od najmanje 4.000 kg, dužine najmanje 5 m i sposoban da razvije brzinu od najmanje 80 km/h. Vozilo mora biti opremljeno sistemom za automatsko registrowanje podataka (tahograf).

- potkategorija C1E, skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u potkategoriju C1, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg, s tim da najveća dozvoljena masa skupa vozila ne prelazi 12.000 kg, i da najveća dozvoljena masa priključnog vozila ne prelazi masu neopterećenog vučnog vozila.

Skup vozila sačinjen od vučnog vozila C1 potkategorije i prikolice najveće dozvoljene mase najmanje 2.000 kg. Kombinacija mora biti duga najmanje 8 m i sposoban da razvije brzinu od najmanje 80 km/h.

- potkategorija D1, motorna vozila koja služe za prijevoz lica, i koja osim sjedišta za vozača, imaju više od osam, a manje od 16 sjedišta.

Motorno vozilo za prijevoz lica koje pored sjedišta za vozača ima najmanje 15 sjedišta.

- potkategorija D1E, skupovi vozila čija se vučna vozila ubrajaju u potkategoriju D1, a priključna vozila imaju najveću dozvoljenu masu veću od 750 kg, s tim da najveća dozvoljena masa ovog skupa vozila ne prelazi 12.000 kg, a najveća dozvoljena masa priključnog vozila ne prelazi masu neopterećenog vučnog vozila i da se priključno vozilo ne koristi za prijevoz lica.

Skup vozila sačinjen od vučnog vozila D1 potkategorije i priključnog vozila čija najveća dozvoljena masa prelazi 750 kg.

II. OPREMLJENOST VOZILA

Vozila kojima se obavlja osposobljavanje i polaganje ispita moraju imati:

- udvojene komande, (najmanje za spojnicu i radnu kočnicu),
- uređaj sa duplim komandama, na vozilu B kategorije, koji daje zvučne,
- dodatna ogledala (jedno unutrašnje i dva vanjska homologirana ogledala) na vozilu B kategorije koja instruktoru omogućavaju pregled vožnje,
- najmanje dva vanjska ogledala za skup vozila BE kategorije i dva dodatna ogledala instruktoru omogućavaju pregled vožnje,
- Vozila C1, C, D1 i D kategorije moraju imati najmanje četiri vozačka zrcala s vanjskih strana prednjeg dijela vozila pomocu kojih vozač i instruktor imaju mogućnost praćenja prometa. Ugradnju i funkcionalnost potrebno je utvrditi sjedenjem na mjestu vozača, odnosno suvozača (instruktora) te provjeriti vidna polja iza vozila na svim navedenim zrcalima. Za pomoc pri utvrđivanju pravilnog postavljanja i funkcionalnosti zrcala moguća je upotreba homologacijskog Pravilnika ECE R46.
- tahograf za C1, C, D1 i D kategoriju i
- aparat za gašenje požara.

KONZORCIJ ZA CERTIFIKACIJU
PROCEDURA ZA ISPITIVANJE VOZILA ZA PROVOĐENJE ISPITIVANJA I OBUKE U AUTOŠKOLAMA

III. OZNAKE VOZILA

Obilježavanje vozila "L" tablicom

- Vozila kojima se obavlja osposobljavanje kandidata u upravljanju motornim vozilom obilježavaju se "L" tablicom.
- Dužina stranica tablice za motocikle i lake motocikle iznosi 12 x 12 cm.
- Dužina stranica tablice za ostala motorna vozila iznosi 16 x 16 cm.
- Širina linije kojom je ispisano slovo "L" na tablici za motocikle iznosi 1,5 cm, a za ostala vozila 2 cm.
- Tablicu izrađuje autoškola na magnetnoj podlozi od reflektujućeg materijala tako što se ispod slova "L" upisuje registarski broj vozila.
- Na vozilo kategorije A i potkategorije A1, postavlja se samo jedna tablica na zadnjoj strani, neposredno iznad ili ispod registarske tablice.
- Na ostalim vozilima postavljaju se po dvije tablice, jedna na prednjoj, a druga na zadnjoj strani vozila.
- Ako se osposobljavanje vrši na vozilu koje vuče priključno vozilo, jedna tablica se postavlja na prednjoj strani vučnog, a druga na zadnjoj strani priključnog vozila.

Natpis na vozilima

- Na bočnim stranama vozila kojim se obavlja osposobljavanje kandidata, nalazi se ispisani naziv autoškole, odnosno preduzeća, mjesto, ulica, broj i broj telefona.
- Natpis iz prethodnog stava ima dimenzije 600 x 300 mm.

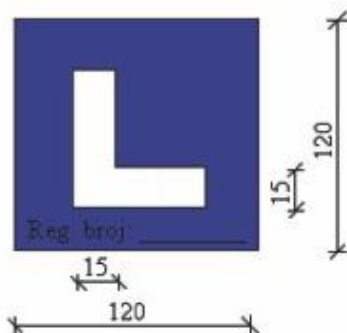
Tabla vozila autoškole

- Tabla za označavanje vozila autoškole je svijetleća i ima dimenzije 630 x 200 mm i na njoj je ispisani tekst "Autoškola" i slovo "L" na lijevoj strani table.
- Tabla se postavlja na najvišem dijelu vozila B kategorije, a na vozilu C kategorije postavlja se na krovu kabine vozila.
- Tabla se ne postavlja na vozila kategorije A i potkategorije A1.

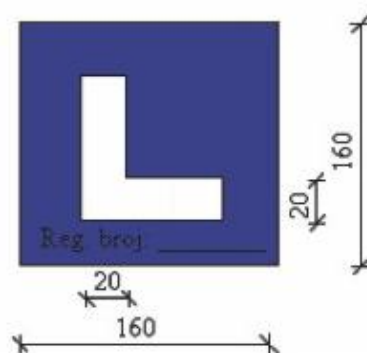
Izgled spomenutih obilježja nalazi se slici 1.

KONZORCIJ ZA CERTIFIKACIJU
PROCEDURA ZA ISPITIVANJE VOZILA ZA PROVOĐENJE ISPITIVANJA I OBUKE U AUTOŠKOLAMA

DIMENZIJE I IZGLED TABLICE ZA MOTOCIKLE

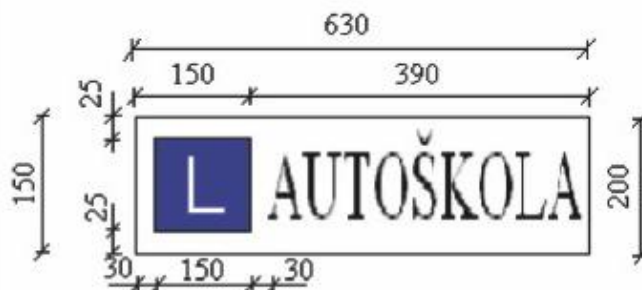
DIMENZIJE I IZGLED TABLICE ZA SVA MOTORNA VOZILA OSIM MOTOCIKLA

NAZIV I OZNAKA AUTO-ŠKOLE

DIMENZIJE I IZGLED TABLICE ZA AUTO-ŠKOLU

Slika 1. Grafički prikaz obilježja na vozilima autoškola

6. PROCEDURA

KONZORCIJ ZA CERTIFIKACIJU
PROCEDURA ZA ISPITIVANJE VOZILA ZA PROVOĐENJE ISPITIVANJA I OBUKE U AUTOŠKOLAMA

Prijem vozila i dokumentacije obavlja se na ispitnom mjestu prema OSNOVNOJ PROCEDURI ZA ISPITIVANJE I CERTIFICIRANJE VOZILA (I-PR-001).

Podnosilac zahtjeva za ispitivanjem dužan je vozilo dovesti tehnički ispravno i u čistom stanju.

Pregled se obavlja na za to predviđenoj tehnološkoj liniji ispitnog mjesta, a dio pregleda izuzetno se može obaviti izvan tehnološke linije.

Redoslijed operacija

U prvom dijelu pregleda ispitivač provjerava je li vozilo ispunjava propisane tehničke uvjete i standarde, u pogledu dimenzija, mase, osovinskog opterećenja, uređaja i opreme.

Drugi dio pregleda odnosi se na provjeru opremljenosti vozila (komande, ogledala, tahograf, aparat za gašenje i sl.).

Treći dio pregleda odnosi se na provjeru obilježja vozila („L“ tablica, natpis i tabla autoškola).

Gore navedene stavke ispitivač unosi u obrasce I-OBR-016 (Obrazac za snimanje vozila namjenjenih obuci i polaganju ispita u autoškolama). Sva odstupanja na vozilu u odnosu na ranije navedeno ispitivač vozila unosi kao napomenu na istim obrascima. Ovi obrasci koriste kao nadopuna uz obrazac za snimanje vozila (koji se bira ovisno o kategoriji vozila).

Zadnji dio pregleda je je utvrđivanje tehničkih podataka vozila i provjera njegove sukladnosti sa zahtjevima Pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na putevima. Ispitivač je pri tome dužan se držati odrednica navedenih u PROCEDURI ZA UTVRĐIVANJE TEHNIČKIH KARAKTERISTIKA VOZILA (I-PR-004) – podaci se upisuju na za to predviđeno mjesto na obrascu za ispitivanje vozila čiji izbor ovisi o kategoriji vozila.

Sam uređaj udvojenih komandi i provjera njegove funkcionalnosti i ugradnje se provodi prema odrednicama PROCEDURE ZA ISPITIVANJE VOZILA SA UGRAĐENIM SISTEMOM DVOJNIH/POMOĆNIH KOMANDA (I-PR-010).

Posebni slučajevi i iznimke

U slučaju da je pločica sa oznakom motora uklonjena i ne postoji nikakova identifikacijska oznaka motora stranku je potrebno uputiti u ovlašteno zastupstvo (prema proizvođaču vozila ili motora) kako bi se ishodila točna informacija o pogonskom agregatu (u pisanoj formi ovjerena pečatom zastupnika). U navedenom slučaju na obrazac za ispitivanje vozila potrebno je upisati identifikacijske oznake sa bitnijih dijelova motora (elektropokretač, glava motora, mjenjačka kutija i sl. kako bi se olakšala možebitna identifikacija i onemogućile naknadne izmjene na motoru u sklopu istog ispitivanja vozila).

Vozilo za polaganje ispita treba biti tehnički ispravno i sa duplim komandama, a bez automatskog mjenjača.

KONZORCIJ ZA CERTIFIKACIJU
PROCEDURA ZA ISPITIVANJE VOZILA ZA PROVOĐENJE ISPITIVANJA I OBUKE U AUTOŠKOLAMA

Invalidi i lica sa tjelesnim nedostacima mogu polagati ispit iz upravljanja motornim vozilom, pod uvjetom da za vrijeme polaganja koriste potrebna pomagala (naočale, proteze i dr.), odnosno da ispit polažu na motornom vozilu sa automatskim mjenjačem.

7. ZAVRŠNA DOKUMENTACIJA

Kriteriji i uvjeti za udovoljavanje vozila su slijedeći:

- vozilo mora udovoljavati svim uvjetima zahtjevima Pravilnika o dimenzijama, ukupnoj masi i osovinskom opterećenju vozila, o uređajima i opremi koju moraju imati vozila i o osnovnim uvjetima koje moraju ispunjavati uređaji i oprema u saobraćaju na putevima;
- da ugrađene komande udovoljavaju zahtjeve PROCEDURE ZA ISPITIVANJE VOZILA SA UGRAĐENIM SISTEMOM DVOJNIH/POMOĆNIH KOMANDA (I-PR-010)
- kriterije ostalih primjenjivih procedura i uputa vezanih uz opširnost preinake;
- pravilima struke.

Ukoliko vozilo udovoljava gore navedenim kriterijima vlasniku vozila se izdaje Potvrda o ispitivanju vozila br. BH-XXXXXX (prema OSNOVNOJ PROCEDURI ZA ISPITIVANJE I CERTIFICIRANJE VOZILA (I-PR-001).

Ukoliko nije priložena sva potrebna dokumentacija ili se pregledom utvrdi da je na vozilu potrebno učiniti dodatne zahtjeve kako bi udovoljilo gore navedenim kriterijima, vlasniku/korisniku vozila se uručuje pisana obavjest s popisom dokumentacije koju treba priložiti i nedostataka koje treba otkloniti.

PRILOZI:

Prilog 1. – Obrazac za snimanje vozila M1 (I-OBR-004)

Prilog 2. – Obrazac za snimanje vozila M2 I M3 (I-OBR-005)

Prilog 3. – Obrazac za snimanje vozila N (I-OBR-006)

Prilog 4. – Obrazac za snimanje vozila L (I-OBR-007)

Prilog 5. – Obrazac za snimanje vozila namjenjenih obuci i polaganju ispita u autoškolama (I-OBR-016)

Prilog 6. – Obrazac za snimanje komandi za duple komande (I-OBR 017)